

ಸೌಮ್ಯ ಸ್ವಭಾವದ ನಿಶಾಚರಿ 'ಕತ್ತುಪಟ್ಟೆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಹಾವು'

ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತುವರೆ ಸಮಯ, ನಿಶಾಚರಿ ಮ್ಯಾಕ್ರೋ ಪೋಟೋಗ್ರಫಿಗಾಗಿ ಶಿರಸಿಯ ಮತ್ತಿಘಟ್ಟದಿಂದ ನಾನು, ಓಂಕಾರ ಪೈ, ವಿಪೀನ್ ಬಾಳಿಗ ಹಾಗೂ ಹೇಮಚಂದ್ರ ಜೈನ್ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಯಾಣದತ್ತ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದೇವು. ರಭಸವಾಗಿ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆ. ರಸ್ತೆಯ ಇಕ್ಕೇಲಗಳಲ್ಲಿಯ ಮುಗಿಲೆತ್ತರದ ಮರಗಳ ಕಾಡು, ಮರದ ಎಲೆಗಳಿಂದ ತಟಗುಟ್ಟುವ ಮಳೆ ನೀರಹನಿ, ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಡಿನ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಈ ವರ್ಷಧಾರೆ ಹರುಷ ತಂದು ಜೀವಸಂಕುಲವು ಬಲು ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸಮಯವದು. ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯ ರೌದ್ರಾವತಾರ ಕಂಡು ಕುವೆಂಪುರವರ

ಕದ್ದಿಂಗಳು ಕಗ್ಗತ್ತಲು; ಕಾರ್ಗಾಲದ ರಾತ್ರಿ.
ಸಿಡಿಲಿಂಚಿಗೆ ನಡುಗುತ್ತಿದೆ; ಪರ್ವತ ವನಧಾತ್ರಿ.
ತುದಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲದೆ;
ಹಿಡಿದಂಬರವನು ತಬ್ಬಿದೆ
ಕಾಂದಬಿನಿ ರಾಶಿ; ನಿರ್ದಯ ಕಠಿಣಾಘಾತದಿ
ಕುಂಭಿನಿಯನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದೆ;
ಫೀಳಿಟ್ಟುರೆ ಭೋರೆನ್ನುತ್ತೆ
ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿ.

ಕವನದ ಸಾಲುಗಳು ನೆನಪಾದವು. ಕಾರಿನ ವೈಪರ್ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಜೂರ್- ಜೂರ್ ಎಂದು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ತಿರುಗಾಡುತ್ತ ಗ್ಲಾಸಿನ ಮೇಲಿನ ನೀರುನು ನೂಕಿ ಹಾದಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರಿನ ಹೆಡ್ ಲೈಟ್‌ನಿಂದ ಸೂಸುವ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರ ಪೈಯವರ ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣು ರಸ್ತೆ ಬದಿಯ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಹೇಮಚಂದ್ರರವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಚಿತ್ರ ಕೃಪೆ: ಶಶಿಧರಸ್ವಾಮಿ ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

ಕಾರು ನಿಂತ ಕೂಡಲೇ ತಡಮಾಡದೇ ಇಳಿದು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡ ಇಳಿದು ಬರಲು ಹೇಳಿದರು. ರಸ್ತೆ ಬದಿಯ ಒಣಗಿದ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣಿನ ಹಾವು ಅವರ ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ತಕ್ಷಣವೇ ನಾವು ಕಾರಿನಿಂದ ಇಳಿದು ಸಿದ್ದವಿದ್ದ ಕ್ಯಾಮರಾದಲ್ಲಿ ಆ ಬೆಕ್ಕು ಹಾವಿನ ಪೋಟೋಗ್ರಫಿ ಮಾಡತೊಡಗಿದೇವು. ಹೌದು ಅದು 'ಕತ್ತುಪಟ್ಟೆ ಬೆಕ್ಕಿನ' ಹಾವಾಗಿತ್ತು.

ಕತ್ತುಪಟ್ಟೆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಹಾವನ್ನು ಕೊರಳುಪಟ್ಟಿ ಬೆಕ್ಕಿನ ಹಾವು ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾಟ್ ಸ್ನೇಕ್ (collared cat snake) ಎಂದು ಕರೆದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಬೋಯಗ ನ್ಯೂಕ್ಯಾಲಿಸ್ (Boiga nuchalis) ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿ, ಸರೀಸೃಪಗಳ ರೆಪ್ಟಿಲಿಯಾ (Reptilia) ವರ್ಗದ, ಸ್ವಾಮಾಟ (Squamata) ಗಣದ, ಉರಗಗಳ ಕೊಲುಬ್ರಿಡೇ (Colubridae) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳ ಲಂಬ ಪಾಪೆಯ ಹಾವು:

ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ತೆಳು ಹಾಗೂ ನೀಳ ಶರೀರದ ಹಾವಾಗಿದ್ದು, ಪಾರ್ಶ್ವವು ಸಂಕುಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದ್ದನೆಯ ತೆಳುವಾದ ಚೂಪಾದ ಕೊನೆಯಿರುವ ಬಾಲವಿದೆ. ತಲೆಯು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ತ್ರಿಕೋನಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಕುತ್ತಿಗೆಗಿಂತ ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ದೇಹದ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಬಣ್ಣ ಕಂದು ಅಥವಾ ಹಳದಿ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಮುಂಭಾಗ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಗಾಡವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕೆಂಪು ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರ ಕೆಳಭಾಗವು ಹಳದಿ-ಬಿಳಿ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಚಿತ್ರ ಕೃಪೆ: ಶಶಿಧರಸ್ವಾಮಿ ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

ಈ ಹಾವಿಗೆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣಿನಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿ ದೀರ್ಘವೃತ್ತಾಕಾರದ ಲಂಬವಾದ ಪಾಪೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕತ್ತು ಅಥವಾ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕಪ್ಪು ಪಟ್ಟಿಯಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಈ ಹಾವಿಗೆ 'ಕತ್ತುಪಟ್ಟಿ ಬೆಕ್ಕಿನ ಹಾವು' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಅನ್ವರ್ಥಕ. ಇವು ಹಿಂದವಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ವಿಷವಿರುವ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ವಿಷವನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಲಗೊಳಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಉದ್ದನೆಯ ಕಂದಾದ ಟಿಸುಳು ನಾಲಿಗೆ ಇದ್ದು ಇದನ್ನು ಆಗಾಗ ಹೊರಹಾಕಿ ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಇರುವ ಪರಿಸರದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಹಾವು ಸುಮಾರು 120 ಸೆ.ಮೀ. ವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲದ್ದು. ಬೆನ್ನಿನ ಹುರುಪೆಗಳು ನಯವಾಗಿದ್ದು ಮಧ್ಯ ದೇಹದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಓರೆಯಾಗಿ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

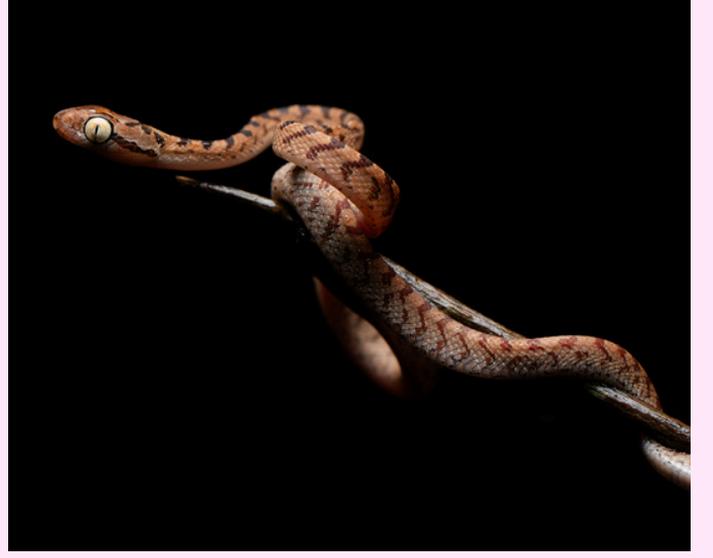
ಆಹಾರವಾಗಿ ಓತಿಗಳ ಬೇಟೆ:

ಲಘು ವಿಷಕಾರಿ ಹಾವುಗಳಾದ ಇವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಓತಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕೆಲಸಲ ಮರದ ಕಪ್ಪೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತವೆ.

ಸೌಮ್ಯ ಸ್ವಭಾವದ ನಿಶಾಚರಿ ಉರಗ:

ಇದೊಂದು ನಿಶಾಚರಿ ಹಾವಾಗಿದ್ದು, ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿ, ಮರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಹಾವು. ಇದು ತೇವಾಂಶವುಳ್ಳ ಬೆಟ್ಟದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹಾಗೂ ಉಷ್ಣವಲಯದ ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣ ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶವುಳ್ಳ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಎತ್ತರದ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಅಲೆದಾಡುತ್ತದೆ. ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೌಮ್ಯ ಸ್ವಭಾವದ, ಆದರೆ ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಅಥವಾ ಕೈ ಹಾಕಿದಾಗ ಜೋರಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಕಚ್ಚಲು ಎರಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೆರಳಿದಾಗ ತನ್ನ ಮುಂಭಾಗದ ದೇಹವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ, ಕುಣಿಕೆಗಳಾಗಿ ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಆಗಾಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಬಾಲವನ್ನು ಕಂಪಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಚ್ಚುತ್ತದೆ.

ಪೊಟೋಗ್ರಾಫಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದೇವು. ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ಲಾಶ್ ಬಳಸಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್ ಮಾಡಲು ಡಿಫ್ಯೂಸರ್ ಬಳಸಿ ಹಾವಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ವಿವಿಧ ಕೋನಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡು ಪೊಟೋಗ್ರಾಫಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಅದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಒಣಗಿದ ಮರದಿಂದ ಹತ್ತಿರದವಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಕಾಂಡವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ ಎಲೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾದಾಗ ನಾವು ಕಾರು ಹತ್ತಿ ಮತ್ತೊಂದು ನಿಶಾಚರಿಜೀವಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋರಟೆವು.

ಚಿತ್ರ ಕೃಪೆ: ಶಶಿಧರಸ್ವಾಮಿ ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

ಶಶಿಧರಸ್ವಾಮಿ ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

ಕದರಮಂಡಲಗಿ, ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಇಮೇಲ್: shashidharswamyhiremath@gmail.com